

Kela tiedottaa 14.5.

Kuntoutuksessa tarvitaan yhteistyötä

Valtakunnallisessa kuntoutussymposiumissa Turussa Kelan kuntoutusyhtiö Petreassa 13.-14.5. puhuttiin yhteistyön merkityksestä niin vaikeavammaisten kuntoutuksessa kuin ammatillisessa kuntoutuksessakin.

Vaikeavammaisille on tarjolla runsaasti palveluja eri organisaatioiden toimesta. Ongelmallista on määritellä, kuka on vaikeavammainen eri lakien perusteella. Asiaa selvittivät lääkärit Raili Pirttimäki ja Juhani Pietilä Kelasta ja sosiaalityöntekijä Kaisa Kiiski Turun kaupungista. Kaisa Kiiski totesi, että STM valmistelee vammaispalvelujen erityislakia, jonka tarkoituksena on varmistaa vammaispalvelujen yhtäläistä saatavuutta ja edistää vammaisten tasa-arvoista kohtelua. Eri hallinnonalojen yhteistyötä ja eri alojen asiantuntemuksen yhteensovittamista korostetaan.

Psykologi Tiina Suomela Turun kasvatus- ja perheneuvolasta puhui vaikeavammaisen lapsen ja hänen perheensä kuntoutumisesta. Hän totesi mm., että jo viranomaisten antaman ensitiedon myötä välittyy myös laajemmin yhteiskunnan suhtautuminen vammaiseen lapseen. Kuulluksi tulemisen kokemus on perheen ja viranomaisen yhteistyössä ensiarvoinen asia. Perhe on tasaveroinen yhteistyökumppani, jonka käyttöön asiantuntijat antavat omat tietonsa ja taitonsa.

Tutkijan sanomaa välitti Jyväskylän yliopiston lehtori Toini Harra, joka puhui toiminnasta vaikeavammaisen ihmisen kuntoutumisen ja hyvän elämän edistäjänä. Hän totesi mm. että "sana *edistää* osoittaa hyötyä tavoittelevaan näkökulmaan. Se antaa tänään hyvän mahdollisuuden tarkastella kriittisesti myös tämän kuntoutuksen alueella ahkerasti käytetyn *edistämisen*-käsitteen rajallisuutta ja sen taakse kätkeytyvää arvoperustaa."

Puheterapeutti Minna Vironmäki esitteli palveluja, joita TYKS:n tikoteekki tarjoaa puheen ja kommunikoinnin ongelmassa. Tikoteekki myös lainaa tarvittavia apuvälineitä.

Työvoiman palvelukeskus kuntouttajana

Ammatillisen kuntoutuksen yhteistyön parantamiseksi on tänä vuonna perustettu Suomeen työvoiman palvelukeskuksia, joista yksi toimii Turussa jatkaen yhteispalvelupisteen työtä, kertoi työllistämisvastaava Jaana Malén. Työvoiman palvelukeskuksessa tekevät yhteistyötä sekä työhallinto että kaupungin sosiaalitoimi ja terveystoimi ja Kela.

Työvoiman palvelukeskusten asiakkaina ovat vaikeasti työllistyvät henkilöt. Työllistymistä rajoittavana tekijänä voi olla sosiaalinen vaikeavammaisuus, jonka Helsingin sosiaalitoimen toimitusjohtaja Aulikki Kananoja määrittelee sosiaalisen pääoman puutteeksi tai rajoituksiksi. Identiteetti ja sosiaalinen pääoma ovat hänen lainaamansa tutkijan mukaan kiinteässä yhteydessä toisiinsa. Kuntoutus on tällöin paljolti identiteettityötä. Sitä ei voida mestaroida ulkoa käsin, mutta sille voidaan luoda edellytyksiä.

Ylitarkastaja Pentti Lehmijoki työministeriöstä kertoi työllistymismahdollisuuksista esim. sosiaaliin yrityksiin. Hän mainitsi myös, että kesäkuun 2004 loppuun mennessä työministeriö tekee selvityksen vammaisten ja vajaakuntoisten työnhakijoiden työllistämistukijärjestelmän kehittämistarpeista, ja STM tekee ehdotukset sosiaalisen työllistämisen kehittämistarpeista.

Vuoden 2004 alusta jo työkyvyttömäksi tulemisen uhka antaa henkilölle oikeuden saada ammatillista kuntoutusta. Aikaisemmin Kelan ammatilliseen kuntoutukseen on ollut oikeus vain, mikäli työkyky on ollut jo oleellisesti heikentynyt ja työeläkevakuuttajien kuntoutus on ollut kokonaan harkinnanvaraista. Nyt työntekijällä on oikeus ammatilliseen kuntoutukseen oman työeläkelaitoksensa maksamana. Vakuutuskuntoutus VKK:n toimitusjohtaja Jukka Kivekäs kertoi, että lakiuudistus on tuonut työeläkelaitoksiin vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana yli 20 %

aikaisempaa enemmän ammatillisen kuntoutuksen hakemuksia. Toimitusjohtaja Kivekäs kertoi myös, että Työeläkelaitosten liitto ja Vakuutuskuntoutus VKK ovat käynnistäneet Työhönkuntoutumisen palveluverkoston. Se on ammatillisen kuntoutuksen palveluiden tilaajien ja tuottajien verkosto, joka tekee hyvää asiakastyötä, kehittää palveluja ja tiedottaa hyvistä käytännöistä.

Kuntoutuspäällikkö Jouko Waal Kelasta puhui kuntoutuksen taloudellisista voimavaroista. Vuodenvaiheen ammatillisen kuntoutuksen lakimuutoksen perusteella Kelan työkykyä ylläpitävään kuntoutukseen pääsyn kriteerit lievenivät, joten työssä olevan henkilön on mahdollista saada kuntoutusta nyt entistä paremmin.

Toimitusjohtaja Jouni Sopula Schenker Cargo Oystä kertoi, että henkilöstön on oltava tulokunnossa ja tehokkuuden korkealla. Tätä vaaditaan myös kuntoutujalta. Työkyvyttömäksi tuleminen on kallista työnantajalle ja työntekijät halutaan pitää työssä eläkeikään asti. Työntekijöiden hyvästä kunnosta huolehtimiseen kannattaa panostaa. Tässä tarvitaan yhteistyötä työterveyshuollon kanssa.

Lisätietoja

Kelan kuntoutusyhtiö Petrea ylilääkäri Ismo Takala, puh. 020 434 6147 tai 040 765 8541, ismo.takala@kela.fi